

Oponentský posudek bakalářské práce

Citace práce: Navrátil, J., 2016: *El Niño / Jižní oscilace a jeho geograficky vzdálené projevy. Bakalářská práce. Přírodovědecká fakulta Univerzity Karlovy, Praha, 64 s.*

Předložená bakalářská práce je věnována dálkovým vazbám mezi podmínkami v tropickém Pacifiku a kolísáním klimatu v různých oblastech světa. Má převážně rešeršní charakter, přičemž vzhledem k rozsahu literární rešerše (41 stran) má praktická část (10 stran) povahu jakési nadstavby.

1) hodnocení splnění cílů v zadání práce

Zadání práce vytyčilo dva hlavní cíle, jimž odpovídá teoretická, resp. praktická část práce. Cíle práce byly splněny, z nich první velmi kvalitně. Rozsah naplnění druhého cíle odpovídá charakteru práce.

2) hodnocení práce s literaturou

Rešeršní část práce je kvalitní a mimořádně obsáhlá. Autor nejprve v kapitole 2.1 pojednal samotný fenomén ENSO, těžištěm práce je pak třicetistránková kapitola 2.2 věnovaná dálkovým vazbám. Seznam referencí obsahuje úctyhodných 48 položek vesměs kvalitní zahraniční literatury, a to včetně recentních prací věnovaných dané problematice; mezi ně je zařazeno 8 online publikací, které však v textu nejsou jednoznačně citovány. Je až překvapivé, že při tak obsáhlém souboru citovaných prací je seznam literatury skoro kompletní, postrádám pouze práci Poveda et al. (2000), citovanou na s. 10.

Práce jsou citovány s porozuměním, autor s jejich informacemi důkladně pracuje a provazuje je do jednoho hutného celku. Vzhledem k rozsahu takto excerpovaných údajů postrádám alespoň pokus o jejich souhrnné vyjádření např. formou tabulky, grafu apod., jakkoliv si uvědomuji, že vzhledem k heterogenitě poznatků by to byl náročný úkol.

Po obsahové stránce mám k rešeršní práci jen minimum věcných připomínek:

- ENSO bych neoznačoval za periodický, nýbrž cyklický jev (s. 9), neboť přinejmenším v českém jazyce slovo perioda implikuje pravidelné střídání fází;
- El Niño a La Niña jsou označením záporné, resp. kladné fáze ENSO; na s. 14 první věta kapitoly 2.1.3 naznačuje, jako by tomu mělo být naopak, z jiných míst v práci je nicméně zřejmé, že jde pouze o stylistickou nedůslednost;
- u interakcí atmosféry a oceánu není často jednoznačné, která složka je primární; to platí i pro ENSO, proto bych byl opatrný označit některou složku jako „základní příčinu“ (s. 14);
- svrchní troposféra v subtropích není zónou divergence (s. 15).

Dotaz k teoretické části:

Nastává při El Niño v centrálním tropickém Pacifiku skutečně západní proudění, jak je uvedeno na s. 17, nebo jde pouze o zeslabení východního proudění oproti normálu?

3) hodnocení užitých metod a postupů

S ohledem na rešeršní charakter bakalářské práce lze konstatovat přiměřenost postupů aplikovaných v praktické části práce. Je vhodné, že uvažuje statistickou významnost zjištěných korelačních koeficientů, nicméně to blíže nevysvětluje v popisu metody. Škoda, že výsledky nejsou prezentovány graficky, postrádám i mapu zájmové oblasti s vyznačením zvolených meteorologických stanic. Více obrázků bych ostatně uvítal i v rešeršní části práce.

Dotazy k praktické části práce:

Jak by bylo možné upravit metodu použitou v práci, pokud byste chtěl zjišťovat případnou asymetrickou závislost mezi ENSO a klimatickými odchylkami?

Čím si vysvětlujete opačné výsledky oproti práci Brönnimann et al. (2006)? Nemůže jít o důsledek odlišného uvažování opožděného efektu ENSO, o němž se zmiňujete ve shrnutí?

Bylo by možné v rámci hlubší analýzy odfiltrout vliv NAO, aby více vynikla případná souvislost mezi anomáliemi srážek a fází ENSO?

4) hodnocení argumentace a interpretace

Autor kvalitně interpretuje poznatky excerpované z literatury v rámci rešeršní části práce. Jakkoliv je praktická část stručná, dostatek prostoru je věnován interpretaci dosažených výsledků. Student si správně všimá problematičnosti korelačních koeficientů v letních měsících. Oceňuji vzhled do charakteru jednotlivých abnormálních měsíců, z meteorologického hlediska však vyjadřují určitou pochybnost ohledně přímého vztahu mezi jednotlivými srážkovými událostmi a fází ENSO.

5) hodnocení odborného přínosu

Teoretická část práce je jednoznačně přínosná, jen zřídka v bakalářském stupni studia vznikne takto vyčerpávající rešerše určité problematiky. Praktickou část práce chápu jako stručnou rekognoscaci problematiky pro navazující výzkum, která nemá sama o sobě odborný přínos.

6) hodnocení formální stránky

Z formálního hlediska není práce zcela v pořádku. Kladně hodnotím logické členění práce a vybroušený jazykový projev, a to z hlediska mluvnického i terminologického, kdy oceňuji porovnání české a anglické odborné terminologie. Prakticky se nevyskytují překlepy ani gramatické chyby, snad s výjimkou neslabičných předložek na konci řádku.

Záporné hodnocení si zaslouží abstrakt (je bezobsažným převyprávěním obsahu), nezvyklé označování obrázků („obrázek č.“) a umístění popisků nad nimi. Autor nekorektně pracuje se zkratkami: i když zkratku již zavedl, činí tak stále znovu a zkracovaná slova dál vypisuje; seznam zkratek zcela chybí. Reference nemají jednotný formát, uvádět vydavatele časopisů je redundantní, vročení práce bych navrhoval uvádět za výčet autorů.

Celkové hodnocení

Jiří Navrátil předložil velmi kvalitní bakalářskou práci rešeršního charakteru, kterou doporučuji k obhajobě s hodnocením výborně.

V Praze dne 4. června 2016

RNDr. Miloslav Müller, Ph.D.

Přírodovědecká fakulta Univerzity Karlovy v Praze

Katedra fyzické geografie a geoekologie